

Stadig for mange nyuddannede bliver spurgte om deres familieplaner, når de søger job

Indledning

Mange nyuddannede får stadig upassende spørgsmål til deres jobsamtaler. Selvom arbejdsgivere ifølge Ligebehandlingsloven ikke må lægge vægt på kandidaters planer om at stifte familie i ansættelsessammenhænge, viser tal fra Djøfs seneste dimittendundersøgelse fra 2024, at 9 % af de nyuddannede enten direkte eller indirekte er blevet spurgt ind til deres planer om at stifte familie. Selvom andelen er faldet fra 12 % i 2022, og udviklingen dermed går den rigtige vej, er det vigtigt med et fortsat fokus på området.

Analysen viser, at

- 9 % af de nyuddannede har oplevet, at de enten direkte eller indirekte er blevet spurgt ind til deres planer om at stifte familie i forbindelse med deres jobsøgning. Det er færre sammenlignet med sidste gang, at dimittendundersøgelsen blev gennemført, hvor 12 % havde oplevet upassende spørgsmål om deres familieplaner.
- 4 % af de nyuddannede har fået upassende spørgsmål om deres politiske ståsted.
- Stadig flere kvinder (12 %) end mænd (6 %) er blevet spurgt ind til deres planer om at stifte familie i forbindelse med deres jobsøgning. Sidst gang undersøgelsen blev gennemført havde 15 % af kvinderne og 8 % af mændene oplevet at blive spurgt ind til deres familieplaner i forbindelse med deres jobsøgning.
- Andelen, der får upassende spørgsmål vedrørende deres planer om at stifte familie, er større blandt de 30-33-årige (14 %) sammenlignet med de 22-29-årige (8 %).

Djøf mener

- Det er uholdbart, at arbejdsgivere helt risikofrit kan spørge mere eller mindre direkte ind til jobkandidaters familieplaner. Vi ved, at det hidtil har stillet især kvinder dårligere i kampen om faste stillinger. Derfor er der brug for et opgør med den utidssvarende præmis, at børn og familier alene er kvinders ansvar. Jobsamtaler skal omhandle kompetencer og ikke, hvordan man vil sørge for børnepasning mv.
- I 2024 skal det ikke være en barriere i arbejdslivet for nogen, at de stifter familie. Tværtimod er der grund til at se perioden som nyttig og kompetencegivende. For Djøf er det afgørende, at de nye barselsregler, der trådte i kraft d. 2. august 2022, giver anledning til et opgør med den utidssvarende opfattelse af, at børn primært er et anliggende for kvinder. Med de nye øremærkede rettigheder til fædre må det forventes, at flere fædre vil tage længere orlovsperioder, hvilket forhåbentligt også smitter af på arbejdspladskulturen.
- Det skal være nemmere at få godtgørelse, hvis der er mistanke om, at familieplaner er årsag til fravalg i ansættelse.

Indhold

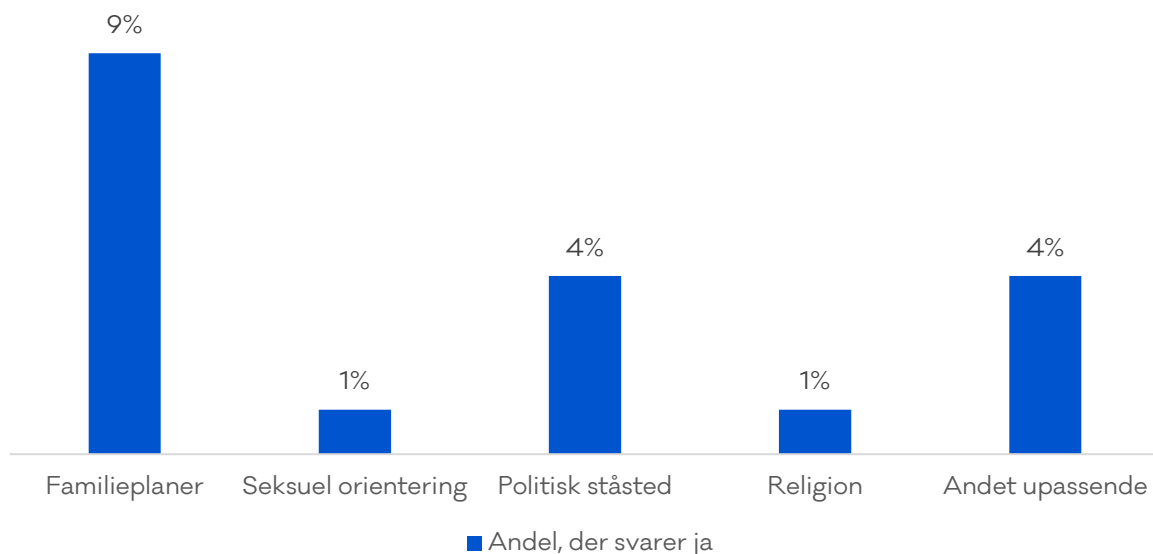
Indledning.....	2
Analysen viser, at.....	2
Djøf mener	3
Resultater	5
Upassende spørgsmål under jobsøgningen fylder stadig	5
Færre nyuddannede får spørgsmål om deres familieplaner til jobsamtalen.....	7
Stadig flere kvinder end mænd spørges ind til deres planer om at stifte familie	8
Alder spiller også en rolle i forhold til spørgsmål om familieplaner	9
Metode.....	10

Resultater

Upassende spørgsmål under jobsøgningen fylder stadig

Spørgsmål af upassende karakter forekommer stadig, når nyuddannede søger job, hvor særligt spørgsmål om fremtidige familieplaner fylder. Figur 1 viser andelen, der har svaret ja til, at de enten direkte eller indirekte har oplevet at blive spurgt ind til deres familieplaner, seksuelle orientering, politiske ståsted, religion eller andet upassende i forbindelse med deres jobsøgning. Under svarkategorien "andet upassende" nævner dimittenderne blandt andet etnicitet, helbred og alder, som upassende emner, der er blevet italesat under deres jobsøgning.

Figur 1: Andelen, der i dimittendundersøgelsen fra 2024 har svaret ja til, at de er blevet spurgt ind til upassende spørgsmål opdelt på emner

Udvalgte citater fra nyuddannede om deres upassende spørgsmål til jobsamtaler

Vi har bedt de nyuddannede, som har oplevet at få stillet upassende spørgsmål, om at beskrive nærmere, hvad spørgsmålene handlede om. I åbne besvarelser skriver de følgende om, hvad de er blevet spurgt ind til ved jobsamtaler:

"Kommentarer om mit køn, samt forudindtagede holdninger til mine kompetencer, f.eks. at jeg må være dårlig til IT, fordi jeg er en kvinde."

"[min] Relation til min far".

"Mit parforhold"

"Oplevede til en jobsamtale at blive vurderet uegnet, fordi jeg var en ung kvinde, og arbejdsgiver gjorde det klart, at det var et psykisk hårdt arbejde at varetage for unge kvinder"

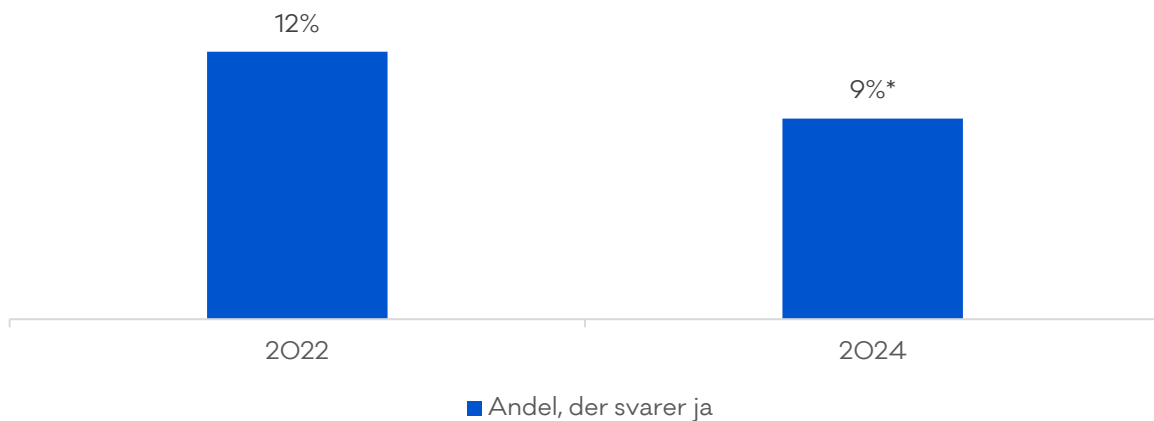
"I forhold til min etnicitet, oplevede jeg en arbejdsgiver spørge om sammenhængen mellem karakterer og mine forældres etniske baggrund og performance på studiet. Skulle ikke i nærheden af den arbejdsgiver efter, forfærdelig adfærd"

"Jeg ansøgte med fortrin efter handicapkonventionen og blev spurgt ind til det."

Færre nyuddannede får spørgsmål om deres familieplaner til jobsamtalen

Sammenlignet med dimittendundersøgelsen fra 2022, svarer færre nyuddannede i 2024, at de har fået upassende spørgsmål om deres familieplaner i forbindelse med deres jobsøgning. Figur 2 viser andelen, der har svaret ja til spørgsmålet i 2022 og 2024.

Figur 2: Andelen, der har svaret ja til spørgsmålet: "Har du i forbindelse med din jobsøgning oplevet, at der direkte eller indirekte er blevet spurgt ind til dine planer om at stifte familie?" opdelt på undersøgelsesår

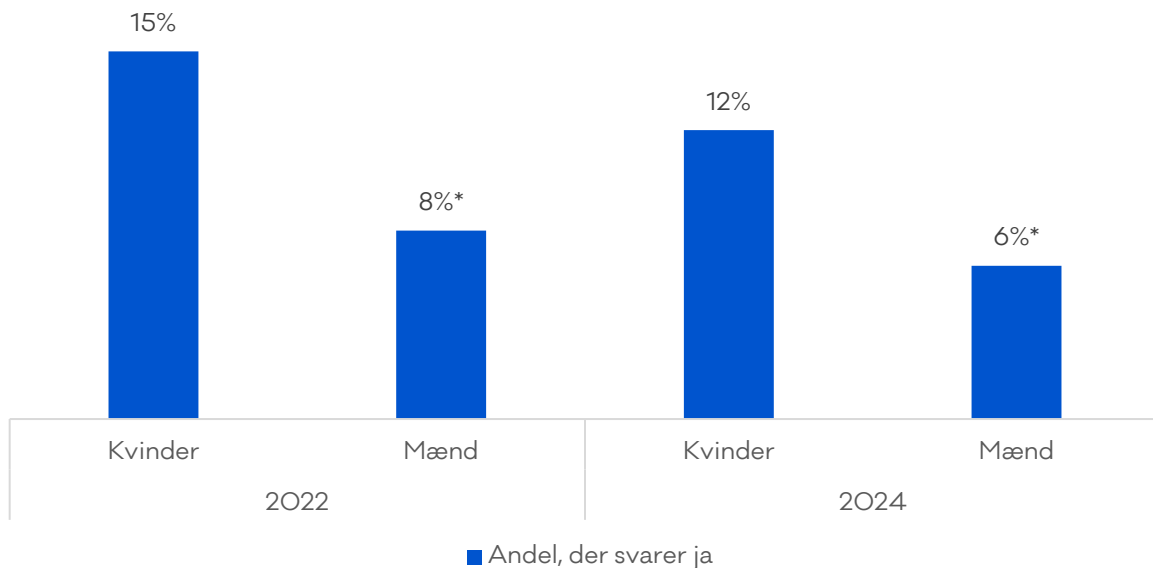

Note: * = Forskellen mellem undersøgelsesårene er signifikant

Stadig flere kvinder end mænd spørges ind til deres planer om at stifte familie

Dobbelt så mange kvinder (12 %) som mænd (6 %) svarer i 2024, at de har oplevet upassende spørgsmål om familieplaner i forbindelse med deres jobsøgning. I 2022 gjaldt det for 15 % af kvinderne og 8 % af mændene. Figur 3 viser andelen, der har svaret ja til spørgsmålet opdelt på undersøgelsesår og køn.

Figur 3: Andelen har svaret ja til spørgsmålet: "Har du i forbindelse med din jobsøgning oplevet, at der direkte eller indirekte er blevet spurgt ind til dine planer om at stifte familie?" opdelt på undersøgelsesår og køn

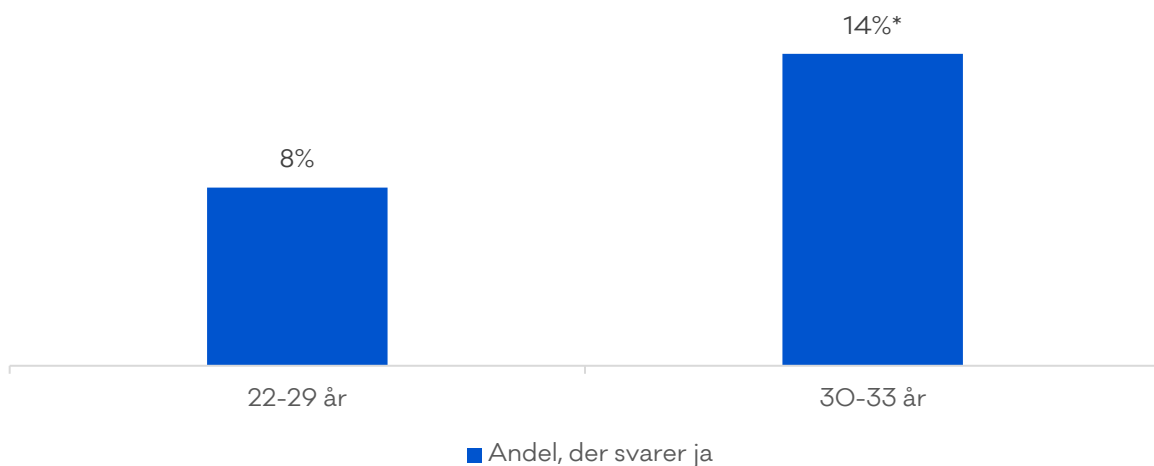

Note: * = Forskellen mellem mænd og kvinder indenfor undersøgelsesårene er signifikant

Alder spiller også en rolle i forhold til spørgsmål om familieplaner

De 30-33-årige dimittender stilles oftere spørgsmål om deres planer om familiestiftelse sammenlignet med dimittender mellem 22-29 år. Figur 4 viser andelen, der har svaret ja til spørgsmålet opdelt på aldersgrupper.

Figur 4: Andelen, der i dimittendundersøgelsen fra 2024 har svaret ja til spørgsmålet: "Har du i forbindelse med din jobsøgning oplevet, at der direkte eller indirekte er blevet spurgt ind til dine planer om at stifte familie?" opdelt på aldersgrupper

Note: * = Forskellen mellem aldersgrupperne er signifikant

Metode

Undersøgelsens population er medlemmer af Djøf, som er dimitteret i perioden fra den 1. april 2022 til den 31. marts 2024. Respondenterne er trukket på baggrund af deres registrerede dimittenddato i Djøfs medlemsdata. Undersøgelsen er udsendt til 6.999 medlemmer i alderen 22 til 33 år. Heraf er der i alt 1.146 valide besvarelser, hvilket giver en samlet svarprocent på 16.

Dataindsamlingen er gennemført i perioden mellem den 28. maj 2024 og 12. juni 2024, og der er udsendt én invitation og tre rykkere.

Analyseudvalgets sammensætning afgiver i mindre grad fra populationen i forhold til køn og uddannelsesretning, hvorfor data er vægtet på disse to parametre.